

SZERHIJ ZSADAN¹

Az ukrán időmértékes verselés vége²

ebben az épületben ők éltek is valaha
látod még ott az ablakfán a vörös festék maradéka
hámlik régről mikor valaki kitalálta hogy beköltözteti egy házba
mindüket lehessen hallani ahogy az előszobákban lélegeznek
a lélegzet szél a félelem strukturálja közben te
kifelé nézel az udvarra ahol
aszfaltot simítanak a katonák
és fenyőket ültetnek

az éjszaka közepén elvitték őket szétrohantak a vállukról
mint párkányokról a patkányok az álmok
végül rájuk izzadt a szürke ing is
a testükben lapulva várt a sárga hűgy
mint a csempészáru
azoknak akik elvitték őket tetszett az éjszakai élet illata
az izgalomtól lucskos szürke fehérműik
a nők ahogy az arcukon szétkenődött
a rémület és a smink nyoma

a sarki újságosnál felforrt a limonádé
a bőrt összehúzták a ragadós lila cseppek
az ujjak és a szájak sarkai összeragadtak
potrohukkal álmos méhek simogatták a ruhákat a szemhéjakat
és az épület árnyéka úgy siklott föl a lábfejekre mint az özönvíz
hazaérhetni hamarabb az ajtót szorosra zárni

¹ Szerhij Zsadan (1974) az egyik legelismertebb kortárs ukrán költő, prózaíró és zenész. A Donbasz régióban született, Harkivban járt egyetemre. Kelet-Ukrajnát tematizáló regényeivel és költészetével lett híres, művei több tucat nyelven megjelentek. Magyarul a *Depeche Mode* és a *Vorosilovgrad* című regényei olvashatók, versei közül néhány pedig a Versum Online-on. Harkivban él. A források: Az ukrán időmértékes verselés vége: *Baladi pro vijnu i vidbudovu*, Lviv, Kalvarija, 2011, Harminckét nap alkohol nélkül: *Efiopia*, Harkiv, Folio, 2009, Kínai konyha: *Isztorija kulturni pocsatku sztolittja*, Kijev, Kritika, 2003.

² A versben említett ház a Harkivban található Írók háza, amelyből 1938-ban Sztálin parancsára több tucat értelmiségit elhurcoltak. Karéliában, Szandormokban végezték ki őket.

a láncsal a zárral a fekete lakattal
figyelni ahogyan motoz az ajtón
a szél és a járomcsont alatt
figyelni ahogyan dobog a napfény
a függőnytelen ablakokon

elvitték őket
át az utcán gyorsan
a fekete autók gyomrába hajtva mind
egy darabig így még az a lélegzet maradt bennük
az épület levegője a gyomrukat szorították
nehogy véletlen kijusson akárcsak egy csepp
szabadság nehogy egy cseppnyi hisztéria

később mikor a szavakat majd szét akarod választani
azt amit egyszer is használtál attól amihez soha nem nyúltál
nem tudod nem érezni a csöndet ami széthasította
annak az éjszakának a magját azt a sanyargatott kört
érezed bármikor ha visszatérsz

mert valamikor régen itt forró lexémák darabjai
húltak ki félelemmel eltorlaszolt torkokban
és az elkomorult tekintetű
fekete füzetes grafitceruzás férfi után csak
a döglött madárként lezuhanó csönd maradt

egyszerűen vannak ilyen épületek
ahol az a végső határ különösen baljós
ahol a pokol és a föld alatti ércek erei sekélyek
és az idő úgy látszik ki mint széndarabok a földből
ahol elkezdődik a halál és vége lesz az irodalomnak.

Harminckét nap alkohol nélkül

A jó nap
rossz-hír-mentes nap.
Néha jól alakulnak a dolgok
se hírek
se irodalom.

Háromezer lépés a boltig
a mélyhűtött csirkék
mint a döglött bolygók
halálukban fénylenek.

Csak az ásványvíz
kell
nekem csak
ásványvíz kell,
a menedzserek mint
fagyott csirkék
kotlanak
az alkonyatban
a haszon
tojásain.

Háromezer lépés hazáig
Csak kapaszkodni kell
az ásványvizes
üvegbe
és számolni:
harminckét nap alkohol nélkül
harminchárom nap alkohol nélkül
harmincnégy nap alkohol nélkül.

Két madár ül a vállaimra,
a baloldali azt ismétli:
harminckét nap alkohol nélkül
harminchárom nap alkohol nélkül
harmincnégy nap alkohol nélkül.

De közbeszól a jobboldali:
csak huszonnyolc nap és szétesel
csak huszonhét nap és szétesel
csak huszonhat nap és szétesel.

És a baloldali ezüstcsészéből
Krisztus vérét issza.
És a jobboldali, az a prosztóbb,
valami szart,
valami mentes kólát.

Ráadásul mindkettő
az én kontómra
iszik.

Kínai konyha

Tizenöt éve volt ez az incidens,
ha nem tévedek.
Itt rögtön, a szomszédos utcában, lehet, hogy emlékszel is,
van az a magas épület,
akkoriban szobákat adtak ki benne
és odatelepült néhány kínai, akik, mint kiderült,
drogot csempészték a gyomrukban,
mint valami sosem látott, égi kaviárt, ami
képes ezt a veszett civilizációt véglegesen elpusztítani.

Többnyire válogatott sarlatánok és taxisofőrök
használták a szobákat,
meg az égi meteorjaiktól megfosztott
repülősök, együtt főzték a konyhában a kávé
és jazzrádiót hallgattak mind,
a dolgok ragyogni kezdtek a sötétben és nem vetettek árnyékot,
és volt rögbijátékosok sör és kártya mellett
camelt szívtak és a kurva rögbijükről beszélgettek.

Valami nem jött össze a kínaiaknak az üzlettel,
később sokat cikkeztek erről,
tudod te is, hogy megy ez:

egyszer nem jól osztottak el valamit, és ennyi,
ott a hátsó udvarban
brutális lövöldözésbe kezdtek,
a patkányokat a pincébe, a madarakat az égbe kergették.

Időről időre elmegyek oda,
teszek egy kitérőt, mikor hazajövök látogatóba,
fölnézek a tűzlétra mentén az égbe, ahol,
ha belegondolsz, semmi sincs az eget leszámítva
és, tudod, néha beugrik, hogy mi van, hogyha
néha csak azért halnak meg az emberek,
mert megáll a szívük, úgy szeretik
ezt a furcsa, örült, abszurd világot.

VONNÁK DIÁNA fordításai

